

P. 11
34

Apostolul

REVISTĂ DIDACTICĂ ȘI LITERARĂ

REDACTIA și ADMINISTRATIA:

C. LUCHIAN, REVIZORATUL ȘCOLAR PIATRA-N.

BIBLIOTECA

DOCUMENTARA
ORASUL PIATRA NEAMT

17579

A P O S T O L U L

REVISTĂ DIDACTICĂ ȘI LITERARĂ PENTRU INVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

apare odată pe lună sub îngrijirea unui cerc de colaborare compus din:

C. LUCHIAN, V. GABOREANU, V. SCRIPCARIU,
M. STAMATE, I. RAFAIL, M. AVADANEI,
GH. CIREȘ și I. STROIA

ABONAMENTUL 60 LEI ANUAL, plătit în două rate. Abonament de susținere 200 lei anual. Cine achită acest abonament, face parte de drept din membrii cercului de colaborare al revistei. Corpul didactic pimar din jud. Neamț, vor achita abonamentul în două rate de câte 30 lei prin d-nii delegați însărcinați cu plata salariului. Prima rată se va achita din salariul depe luna Noembrie, iar a II-a rată din salariul depe luna Febr. Ceilalți abonați vor achita prin mandat poștal

---

Oricine reține un număr al revistei, se consideră abonat.

CUPRINSUL

Scoala normală (urmare)	IOAN DRAGAN
Specificul protoplasmatic în formarea individualității	I. TASLAOANU
Crăștinismul în educație	M. AVADANEI
Iubirea de aproapele (conferință)	R. P. GHEORGHEASA
Căminul învățătorilor	C. LUCHIAN
Șezătorile (conferință)	AUREL BACIU
Piedicile obligativității învățământului primar	GH. SAVINESCU-Cracaoani
Cercurile culturale	Pr. C. COJOCARIU
Obiceiuri de Crăciun	I. D. TOMULESCU
Informațiuni. Poșta redacției.	

Școala normală.

(urmarea II-a)

de IOAN DRAGAN

Așa se explică strania pornire manifestată spre obscurantism a populației rurale, tradusă prin boicotul școlii complimentare și foarte desele conflicte dintre învățători și săteni pe tema obligativității.

În fine, ritmul de viață complexă asemenea celui din așezămintele de „școală nouă”, cu care se laudă Apusul Europei și America, ar putea fi realizat în școala normală cu internat așa cum a plâz-muit-o legiuitorul, care a așezat-o la câmp, afară din oraș în mijlocul fermei cu care a înzestrat-o. Numai spiritul care însuflețește munca de acolo să coboare și în noi, căci cadrul este realizat.

Spiritul acesta cere o mare prețuire a așezământului însuși și a celor ce muncesc întrânsul.

Așezământul însuși merită prețuire ca unul ce s'a dovedit a fi salașul și pepiniera sufletului românesc pur. Normalistul ar trebui crescut cu mândria că va fi învățător, precum iese elevul din școala militară cu mândria că va fi ofițer.

Pentru atingerea acestui scop societatea ar trebui să facă sacrificii egale cu ambele categorii de elevi.

Este egală primejdie de moarte pentru societatea care se dezinteresează de oșteanul luminii, cum ar fi sinucidere nepasarea pentru oștenul paznic al hotarelor.

Se impune deci ca o poruncă a destinului noastre grija pentru normala funcționare a așezămintelor ce-i cresc.

E dureros de scrutat în această lumină lipsurile de care au avut de suferit atât elevii cât și profesorii, cari muncesc în școala normală. Panica de care a fost cuprinsă atât populația școlară cât și profesoria în urma desființării de școli, precum și reducerea mijloacelor de subsistență a celor ramase în ființă, n'a fost încoronată de cât cu rămânerea pe din afară a cohortelor de absolvenți cu diplomă ramași fără posturi, deși statistica a dovedit că avem încă 1.000.000 de copii neșcolarizați.

Ca și elevii, profesorii au fost siliți să se „încadreze” în disprețul inamovibilității, unde s'a găsit loc, părăsindu-și ca într'o catastrofă locuința și localitatea, în care se statorniciseră în virtutea unui drept acordat de legi.

În astfel de condiții sufletul școlii s'a tulburat. Neliniștea a cuprins-o, părinții evită a-și mai da copiii la o școală atât de zguduită profesorii se îngrijesc a se departa de școala expusă urgiei și se îndreaptă către catedrele sigure ce le oferă instituții mai stabile.

Era o vreme când profesorul secundar se simțea onorat și ispitit să fie numit la școala normală. Erau chiar condiții de selecțiune, pe care le înfruntau. Azi deși regulamentul le menține acele condiții au ajuns direct anacronice. În adevăr, avantajele materiale pe care le oferă situația unui profesor secundar plasat ori la care altă școală de cât la cea normală, cum sunt examenele particulare, de admitere, etc., avantaje ce-i sunt interzise profesorului de școală normală, fac,

ori câtă rezistență morală am presupune acestuia din urmă, să crească o faimă rea, o atmosferă defavorabilă catedrelor de la normală, care în cele din urmă ajung să fie primite de nevoie, cu ținta nemărturisită sau manifestată de a fi părăsite cu prima ocazie.

Această stare de lucruri arată o cotitură primejdioasă în calea vieții sănătoase a instituției de care ne ocupăm. Elevii și profesorii au început să nu mai aibă credință întrânsa și răul care rezultă de aici e incalculabil.

O conștiință superioară a fost impresionată și a început muncă grea pentru stârpirea acestui rău. Un om se sbate în apocalipsul economic și face să i se audă și să i se asculte glasul. O necrezută minune, un glas ascultat și temut ce se ridică pentru școală și pentru cultură, ce imens prestigiu! Lupta d-lui Dr. Angelescu pentru dotarea cu localuri și mobilier a școalelor normale, ca de altfel și a tuturor așezămintelor de cultură ramase în suferință, constituie un act măreț din epopea culturii noastre.

Noi, care muncim în școala normală, știm din nenorocită experiență ce însemnătate are localul și mobilierul pentru o școală. Știm, căci un lung șir de ani ne-am desfășurat munca în neantul tuturor condițiilor pedagogice și igienice, privind neputincioși cum localuri improprii nimiceau eforturi și elanuri, distrugeau vieți tinere de copii expuși în spații prea strâmte tuberculozei și tuturor epidemiilor necruțătoare.

În ce privește mobilierul și materialul didactic am început a ne deprinde cu ideea că ele sunt prescrise numai pentru a fi dorite, dar nu și avute. Am fost de multe ori în postura ridicolă, de a discuta condițiile pe care trebuie să le îndeplinească mobilierul și materialul didactic, prevenind pe ascultători să nu ia ca mostre materialul și mobilierul ce-l aveam. De sigur că, rarii beati possidentes, netrecând prin trista noastră experiență nu vor putea înțelege destul de bine cele de mai sus.

Astfel că revendicăm pentru noi, mai ales, dreptul de a înțelege și simți marea binefacere pe cari zidurile „d-rului Angelescu o prezintă pentru școala românească“.

Și acum planul de lucru.

Cunoscând drumul pe care trebuie să mergem în felul în care am dat dovadă în cele de mai sus, să schițăm în scurte cuvinte și ținta la care vroim să ajungem.

Mă voi scutura și mă voi curăța de praful și noroiul neputințelor de tot felul, în care realitatea ne face să ne sbatem, mediocrizând dureros rezultatele unor sfortări ori din cât elan pornite, și voi încerca să expun ceea ce viziunea clară a scopului ce-l avem ne îndeamnă la mers înainte....

Din școala normală vrem să scoatem oșteni ai luminii, vrednici, sănătoși, înarmați pentru greaua luptă de fiecă clipă cu un dușman neistovit cu puteri mereu proaspete, *întunericul*, care naște miasmele morții. Această oaste a luminii are de gonit peste ape de hotare făpturile întunericului, bufnițele și liliecii pustiului, care cobesc a moarte și a gol făcând loc bucuriei și chiotului unei vieți înSORITE, viață luminată și purificată de o cultură specific românească.

Deaceea acest oștean trebuie să pornească la lupta lui oțelit și

mândru cum pleacă și cel merit să apere hotarul. El trebuie să fie sănătos, trupeș și cu ochii scânteind de dorul de muncă. El trebuie să fie înzestrat cu toate armele, câștigate prin școală sănătoasă, bazată pe muncă proprie. Un optimism sănătos să-l însuflețească: Credința în izbânda lui.

El merită sacrificii căci va fi dăltuitorul fânței neamului său. Să nu se uite că el a câștigat bătăliile și 'n pace și 'n războiu.

Să nu i se precupească mijloacele de subsistență, căci el trebuie hrănit suficient, în vremea creșterii, cu rația ce o impune știința care arată ce nevoe de hrană au organismele sănătoase în creștere, fi trebuie asigurată cultura fizică și sufletească ce o comportă rolul său. El trebuie urmărit în toate sinuositățile ce le înfățișează curbele creșterii lui fizice și intelectuale pentru a-i cunoaște disponibilul energiei după indicațiile științei, aplicându-i sistemul de școală ce-i promovează fânța în toate direcțiunile, nepierzând nici o clipă scopul pentru care se crește: acela de a fi *învățătorul neamului*.

Un învățător nu trebuie conceput ca o biată făptură apelpisită și speriată că după ce iese de pe băncile școlii nu-și poate găsi post. El trebuie plasat imediat. Pentru aceasta societatea este datoare să știe precis câte locuri are (și să nu îmbie pe băncile școlii normale, de cât atâția elevi, câte posturi disponibile știe că are). Pentru aceasta statistica este suverană. Iar neconformarea cu datele ei naște haosul.

Planul de lucru este determinat de aceste linii de preocupare. Dacă noi am fi liberi să lucrăm în condiții optime, dându-ni-se posibilitățile de realizare, adică scutire de preocupările pur materiale: gestiunea etc., aceasta încredințându-se în mâinile unor specialiști (contabili administratori).

Am croi planul pregătirii pentru menirea ce o are învățătorul, pornind de la ideea centrală a muncilor fermei, plâsmuind imaginea viitorului dascăl, ca pe a unui țaran, mai țaran de cât toți, adică meșter de a scoate prin cultură intensivă luminată, tot aurul holdelor și rodul pământului, înțelept ca moșnegii satului și sprinten la muncă și la viață ca flăcăii. Nu l-am ține virgin de cunoașterea adâncă a științei cărții, cum se exagerează de unii, dar orice cunoștință nu l-am lăsa s'o învețe ca bucherii prin simpla metodă a celor ce jură „in verba magistri“, ci l-am face să le câștige prin muncă proprie, punându-l în situația primului om, ce deschide ochi mirați asupra fiecărei minuni țășnite din haos.

Nu e primejdie dacă normalistul capătă nivelul de cunoștinți a unui licean. Nu-i șade rău unui învățător să fie faclă puternică de lumină în locul ce-l ocupă. Tocmai acolo unde e întuneric e nevoie de lumină. I-ar șede rău unui învățător să fie chiar licențiat? Ar putea trece cu înlesnire, ca o distincție și ca o răsplată a muncii sale, într'o treaptă de învățământ superioară suind în susul scării cu echipele ce le ia de jos.

Dar știm că planul de lucru este de resortul Ministerului, care-l poate elabora mai bine și mai înțelepțește de cât ne-ar trece nouă prin minte, simpli trăgători de la roate,

IOAN DRAGAN

Specificul protoplasmatic în formarea individualității.

INTRODUCERE.

Intervenirea mijloacelor de a cultiva sufletul omenesc—pedagogia—este de o elasticitate care îngăduie oricărui om chiar nepregătit să se agațe de rețeaua complexă a ei.

Aceasta se datorește numai faptului că nimic nu e mai complex decât sufletul omenesc și nimic nu se poate prezenta sub aspecte mai variate. Vorbind de școală căreia îi este dat să pregătească rolul fiecărui component în organismul social în timpul dezvoltării fizice și psihice a acestuia, am auzit deseori de profesori și învățători cu temperamente didactice înăscute și de alți care sunt pedagogi cercetători de teorii.

Cei dintâi în clasa lor sunt puternice îndreptare a educației sănătoase înzestrați cu o genială pricepere didactică, cei cercetătorii de teorii deși uneori mai erudiți nu se pot ridica la nivelul celor dintâi. Aceștia rămân oamenii de valoare totuși prin inovații, precepte aplicabile într'o măsură mai mare de cei dintâi ei pot deveni personalități pedagogice printr'o îmbinare fericită a însușirilor teoretice cu cele practice sprijinite pe etnicul specific al fiecăruia. Personalitățile pedagogice ca și orice alte personalități în ramurile lor își găsesc expicare deseori printr'un chimism special protoplasmatic înăscut și apoi dezvoltat.

Cine știe dacă Eminescu ar fi putut fi pedagog, Napoleon pictor ori Goethe general? Școala oare i-ar fi putut schimba în rolurile lor? Pentru aceste personalități n'avem până astăzi decât explicațiunea că vocea sângelui lor i-a chemat pe fiecare în direcții deosebite. Școala de azi dela învățământul primar până la cel superior se pare că tinde la nivelarea individualităților în loc să urmărească diferențierea lor.

Stând de vorbă cu dascăli din diferite grade de învățământ am putut vedea din discuțiunile cu ei că urmăresc să deschidă cu aceiași cheie toate felurile de suflete căutând să le topească pe toate într'un singur calapod. Aceștia nu fac altceva decât să strice pe cele mai multe din ele iar rezultatul e că la fine obțin amalgame nu numai fără valoare dar chiar ridicole. Pe acești dascăli îi văd adevărate pedici în evoluția normală ori naturală a societății de azi. Să ne mai surprindă că vedem în societate oameni cărora școala le-a creiat o situație incompatibilă cu determinanții psihofiziologici speciali ai fiecăruia?

De aici pornește meteahna pripelei, a improvizației și cultul provizoratului cum spunea mai anul trecut D-l prof. Ștefănescu într'o conferință ținută în orașul nostru.

Societatea omenească trebuie să tindă în a forma un organism natural la care să se vadă diviziunea numai elementelor care o compun după exemplul organelor normale care nu pot exista fără minunata armonie a funcțiunilor ce au de îndeplinit.

Pentru atingerea acestui scop se cere să punem mai multă bază pe specificul proto plasmatic al fiecăruia dintre noi și aceasta se face în școală. Nu vreau deloc să se înțeleagă greșit și deaceia afirm că nu se poate admite individualismul absolut susținut de Nietzsche sau Stirner care credeau în imutabilitatea forțată a individualităților.

În acest caz n'am admite nici încercările de cultivare a spiritului și am fi pedagogi numai în teorie.

Sper însă că într'un articol viitor pe care îl anunț în revista învățătorilor din jud. Neamț, voi căuta din date științifice să stabilesc prin exemple un adevăr: ereditatea, chimismul ereditar, specificul protoplasmatic pe care îl luăm dela părinți, formează izvorul determinant al însușirilor sufletești și trupești a individualității. Adaptarea la mediu apoi care se face în școală prin educație ca și descoperirea înclinațiunilor firești integrează individualitatea, o perfecționează chiar modificând-o puțin, determinând-o să evolueze progresiv prin luptă, și creind noi dispozițiuni generațiilor viitoare.

I. TAZLĂUANU,
profesor

Creștinismul în educație.

„Marele secret al educației e de a educa”.
KEY

Nimeni, din cei câți au fost și vor fi pe pământ, n'au putut și nu vor putea însufleți întreaga lume, până la a suferi cele mai groasnice chinuri și a se jertfi cu seninătate pe sine, pentru izbânda ideii, cum a făcut Iisus Hristos întemeitorul creștinismului. Creștinismul este un balsam al vieții și acolo unde viază cu adevărat, ca prin minune, toate durerile sunt inexistente sau suportabile, iar bucuriile nu sunt prilejuri de dezechilibrare. Problema educației, care a preocupat totdeauna pe oameni, căci oricând omul a fost în luptă cu sine pentru asigurarea fericirii copiilor, a primit cea mai mare influență, cel mai viu exemplu și cea mai fericită soluționare, dela ideile creștine.

Iisus este cel mai desăvârșit educator, iar principiile creștine sunt cele mai naturale și mai apropiate de firea oamenilor, confundându-se cu scopul vieții.

Înainte de creștinism, toate popoarele duceau o viață destrăbălată, de crimă și buimăceală, din pricina principiilor nebune, de viață, conform cărora se făcea educarea tineretului. De pildă: Nici un om sau popor din antichitate n'a conceput existența unei societăți fără robie; femeia nu era egală cu bărbatul și nici nu avea nici un rol în educarea copiilor; Statul, părinții și stăpânii, aveau drepturi absolute asupra celor de sub mâna lor, putând chiar să-i omoare fără nici-o răspundere și cei săraci—materialmente—nu aveau dreptul la viață decât din capricioasa îngăduință a stăpânilor, mai puțini la număr, care se foloseau de dânșii ca de unelte. Ce poate fi mai bizar ca dănuirea, sub formă de principii de viață publică, a omuciderei fără răspundere și a diferențierii forțate și foarte pronunțate, între creaturi de acelaș fel?

Când aceste dezastroase principii ajunseseră la paroxism, apare figura Dumnezeiască a lui Hristos întinzând mâinile proteguitoare peste toată lumea și spunându-i: „Lăsați copiii să vină la mine!“, iar celor în stare s'o facă le zice: „Mergeți de învățați popoarele!“ Parcă ar vrea să spună: mai întâi învățați-vă și vă vedeți pe voi și-apoi porniți să învățați pe alții, care au nevoie de sprijin și luminare în viață, dar nu trebuie să fie obligați la asupriri și chinuri. Apariția creștinismului este recunoașterea dreptului la viață a fiecărei creaturi, distrugerea robiei—care a dispărut, pe rând din toate statele creștinate—și nădejdea necăjiților că vor fi fericiți în viața viitoare; toți fiind fiii acelui Tată, merită să fie respectați ca membri ai aceleiaș familii. Naționalitatea este recunoscută de Iisus ca singur element de progres și numai Evreii, dusmani și neînlelegători ai lui Iisus, propagă subversiv o unificare în folosul lor, folosindu-se de o societate secretă, de negativism, sprijinită pe aberații: francmasoneria.

Educația fiind cea mai însemnată problemă din câte se pun omului pe pământ —fie sie-și, fie altora— ea nu se poate sprijini pe nici o altă forță decât pe cea a convingerii. Și, nici o idee din câte s'au impus în lume, nu s'a impus —chiar cu enorme sacrificii— numai prin forța convingerii nesilite. Moisi a ucis pe toți cei ce au fost cu el ca să-și impună religia; Iisus s'a lăsat pe sine crucificat, de sălbătăcia omenească; pentru că El era iubirea iubirilor și educație prin convingere se face mai adesea prin sacrificiu decât prin silnicie.

Dacă problema cea mai de seamă e educația și dacă întreaga operă educativă trebuie să fie inspirată de ideea națională, apoi aceasta nu se poate face, decât pe bazele, pe care —neclintită în evlavie— stă de-aâtea veacuri, a creștinismului, care e divinul de care ne-am legat ființa și existența individuală și națională.

Creștinismul face cea mai complectă educație posibilă, cultivând armonios sufletul și corpul, fără exagerări în favoarea vreunuia. Intemeietorul creștinismului este model de educator, așa după cum creștinismul este model de educație. Un dascăl-educator trebuie să fie:

I. Intuitiv: n'a fost și nici va fi, un dascăl intuitiv cum a fost Hristos (probe; minunile și parabolele).

II. Iubitor: Cine a iubit vr'odată întreaga lume așa de mult cum a iubit-o Iisus?

III. Să se coboare la cei umiliți și goi spre a-i ridica la înălțimea scopului educației:

Nimeni, dintre dascăli, nu s'a coborât, dela înălțime Dumnezeiască, la cei saraci și „proști“, ca Nazarineanul, născut în peșteră, culcat în iesle, încălzit de suflu-l bouului și învelit în cojoaca ciobanului.

Dumnezeu a fost om și omul trebuie să năzuiască spre această perfectiune cătră care îl duce educația creștină.

Creștinismul este un stat divin, care-și pregătește cetățenii prin ceea ce cheamă pedagogie creștină.

Europa a fost și va fi totdeauna în fruntea lumii, fiindcă e cea dintâi care a auzit chemarea la Iisus Hristos și e cea mai mare binefăcătoare a omenirii, căci fără această Europă creștină, care a dat posibilitate de dezvoltare și afirmare a înțelepților și gânditorilor (Kant, Comenius, Fichte, Pestalozzi, Pasteur, Paulescu ș. a.), lumea ar fi fost lipsită de binefacerile acestor oameni excepționali, care n'ar fi existat fără creștinism. Religia

creștină luminează imensele domenii ale necunoscutului, pe care ni le mărturisește știința, deci o educație fără creștinism este un drum periculos, exasperant pentru cel educat și nenorocit pentru educator.

Creștinismul dă rol principal în educație aceea care-i natural să-l aibă: mama, nu aceia care prin creșterea copilului își făcea din el uneltă sieși, întru satisfacerea intereselor și principiilor, care nesocoteau complect individualitatea copilului, omorând-o de cele mai multe ori. Sf. Ioan Gură de Aur spune: „Mamele au a îugriji nu numai de corpul copilului ci trebuie să le inspire și dragoste binelui și frica lui Dumnezeu“.

Puterea exemplului este, după principiile creștine, cea mai mare putere educativă.

Iată ce spune tot Sf. Ioan Gură de aur:

„Cea mai frumoasă creștere ce se poate da copiilor, este de a-i învăța să-și stăpânească patimile; nici odată să n'audă în casă vorbe de rușine. Să avem pentru copiii noștri acea grijă ca și pentru casele noastre atunci când servitorii merg cu lumânarea aprinsă în locuri unde sunt lucruri inflamabile ca: fân, pae; să nu-i lăsăm pe copii să meargă unde focul impurității se poate aprinde în inimile lor făcându-le un rău ireparabil“.

Așa dar tot ce s'a făcut bun, prin creștinism se va fi făcut, după cum tot ce se va face nu se va putea face decât prin el.

Educația, de care depinde soarta omenirii, a primit principiile creștine salvatoare pentru omenire și nu va întârzia să traducă în fapte, de toate zilele, de pretutindenii și pentru oricine, în conformitate cu principiile. Deci: poate cineva fi educator, fără să fie creștin? Nu se poate, tot așa după cum nu toți care se numesc astăzi creștini, pot fi educatři.

MIHAIL AVADANEI
DELA SARATA

Iubirea de aproapele.

(conferință rostită de d-na Rebeca P. Gheorgheasa cu prilejul serbării pomului de Crăciun dela șc. No. 3 fete Piatra-N., în cadrul ședinței cercului cultural).

Ziua de azi este o zi de înălțare sufletească pentru toți care ne găsim aici: eleve, părinți, profesori și cetățeni.

Pentru noi cei maturi, această zi e prilej de înălțare sufletească pentru că pe de o parte ne vom încânta sufletele cu producția artistică a elevelor noastre, iar pe de altă parte, ne vom încălzi inimile de acea bucurie ce ne-o dă orice facere de bine, orice ajutor acordat celor necăjiți pentru că trebuie să vă spun, că tot azi se împart elevelor sărace dela școala noastră hăinuțele și încălțămintele, la cumpărarea și confecționarea cărora ați contribuit atât d-voastră cât și alți mulți binefăcători, care lipsesc de aici din binecuvântate pricini.

Prilej de deosebită bucurie, de mare bucurie este ziua de azi pentru elevele sărace, care vor primi haine și ghețe, spre a-și acoperi goliciunea și a se apăra contra frigului iernei, care a sosit.

Așa dar bucurie și mulțumire pentru toată lumea.

Asupra bucuriei pe care cu toții o aducem elevelor noastre sărace, îmi veți da voie să spun un cuvânt mai mult. Se pune o întrebare: Suntem oare datori să ajutăm pe cei săraci?

Răspunsul este afirmativ: Da, suntem datori să sărim în ajutorul celui lipsit și necăjit, pentru două motive.

Și anume:

1. Ne obligă s'o facem aceasta însăși legea noastră creștinească. Ne aducem aminte cu toții că un fariseu, voind să-l ispitească pe Iisus, l-a întrebat:

—Învățătorule, care poruncă este mai mere în lege?

Iară Iisus i-a răspuns:

—Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău și din tot cugetul tău. Aceasta este întâia și cea mai mare poruncă. Iar a doua, asemenea acesteia, este: Să iubești pe aproapele tău, ca pe tine însuși. Pe aceste două porunci se întemeiază toată legea și proorocii.

Așa dar iubirea aproapelui este deopotrivă cu iubirea de D-zeu. Ba în altă parte Mântuitorul spune ceva mai mult: „Cum vei iubi pe D-zeu pe care nu-l vezi niciodată, dacă nu iubești pe aproapele tău cu care trăiești împreună?”

Așa dar, Iisus ne cere ca dragostea de D-zeu s'o dovedim prin dragostea de oameni.

Dealtfel toate religiile se întemeiază pe dragostea de D-zeu și de oameni. Legea veche, sau legea lui Moisi, care e alcătuită din 10 porunci, cele dintâi cinci cuprind datoriile către D-zeu, iar restul, datoriile către aproapele. La fel e credința lui Mohamet, Buda, Confucius, etc.

2. Ajutorarea celor săraci nu se face numai din poruncă religioasă, ci se face și dintr'o pornire lăuntrică a sufletului nostru, din acel sentiment sublim al milei, al înduioșării, al compătimirii față de cel sărac, necăjit sau suferind.

În fața mizeriei și a suferinței inima omului se înmoaie, devine compătimitoare și suferă alături de cel isbit de soartă.

Toate operele de caritate sau asistență socială sunt roadele milei și ale compătimirii.

Societatea de azi caută să desăvârșească opera de asistență prin crearea de institutii, care să îmbrățișeze, să cuprindă și să ajute pe toți suferinzii după etate, sece și felul suferinței. Așa, în alte țări și chiar la noi în câteva județe, nu se mai vede spectacolul degradator al cersitoritului pe străzi și pela porțile oamenilor. Toți acești nenorociți au fost adunați în azile, unde au o întreținere omenească și nu sunt lăsați să moară ca niște câni pe sub garduri, doborâți de boală, foame, bătrânețe și intemperii.

Deasemenea s'au creat orfeline, sanatorii, maternități, aziluri de noapte, aziluri de copii și bătrâni, ospătării, cantine, infirmerii, spitale de tot felul, dispensarii; toate, toate în scopul împuținării și de se poate al înlăturării definitive a mizeriei și suferinței.

* * *

Poporul român este prin excelență un popor milostiv.

S'a dus vestea în întreaga lume despre proverbiala lui ospita-

litate și îmbrățișare pentru bolnavi, săraci, călători sau străini. D. Cantemir în descrierea Moldovei, spune despre Moldoveni că nu se așezau la masă și nu le tihneau mâncarea, dacă n'aveau de musafiri unu sau doi săraci, ori străini, sau călători. Pentru a-și împăca acest simțimânt, ieșeau la răspântii ca să poată găsi vreunul din acești nevoiași pe care să-l aducă la masă și să-l găzduiască.

Dar obiceiul creștinesc și omenesc pe care îl au țărani noștri și chiar târgoveții de a nu se așeza duminica și în sărbători la masă până nu duc și împart câteva străchini și ulcele de mâncare pela vecinii săraci, iarăși ne dovedește sufletul larg și milostiv al Românului.

* * *

În fruntea poporului nostru, cei care s'au întrecut prin opere de caritate publică au fost însăși conducătorii lui: domnitorii, boierii, clericii, apoi negustorii și breslele de meseriași. Gândiți-vă la sutele de biserici și mănăstiri cu arhondăriile lor destinate pentru ospătarea și găzduirea pe timp de 3 zile, ale tuturor săracilor și străinilor, clădite și înzestrate de acești fii aleși ai neamului nostru. Să nu uităm instituțiile spitalicești, între care notăm: Spiridonia, Așezămintele Brâncovenesti, Așezămintele Mitropolitului Nifon, Spitalul Beldiman din Bărlad, Stamati din Folticeni și chiar al nostru din Piatra-Neamț care se datorește și el sufletului bun și larg al unui boer român.

Deasemenea să nu scăpăm din vedere nici instituțiile culturale ca: Liceul Bașota, Liceul Roșca Codreanu, Institutul Otetelișanu, Azilul Elena Doamna, apoi sutele de localuri de școli primare clădite atât în vechiul regat cât și în Transilvania de către marele filantrop basarabean V. Stroescu.

Tot așa în Transilvania trebuie să pomenim așezămintele culturale ale Mitropolitului Vulcan din Blaj, cele ale mitropolitului Șaguna din Sibiu, cele ale marelui patriot Gojdu din Oradea Mare, etc.

Nu pot trece cu vederea să nu vă fac cunoscut un exemplu tipic de asistență școlară, pe care l-am descoperit în Transilvania cu prilejul unei excursiuni din 1924. Acolo este obiceiul, ca fiecare absolvent, care a fost întreținut și ajutat la studii de către vreun așezământ cultural, să adopteze un elev sărac și să-l întrețină până la terminarea studiilor și îmbrățișarea unei cariere.

Așa dar poporul român de pretudindenii a dat dovadă că are un suflet bun, larg, și adânc milostiv.

O dovadă mai mult al simțimântului de mila și dragostea lui către aproapele, este și grămada de haine și ghete, pe care o vom distribui azi elevelor sărace dela școala noastră. Tot ce vedeți aici s'a adunat prin obolul d-voastră, prin bunăvoința și mila ce ați arătat-o pentru fetițele noastre sărace.

Dacă orice suferință și orice lipsă a oamenilor maturi ne mișcă și ne înmoaie inima, apoi suferințele și lipsurile copiilor ne înduioșează, ne ustură și ne pătrunde până la lacrimi.

Suferința copiilor este sguduitoare întotdeauna. Și lucru se explică ușor: De multe ori cei mari sunt victimele păcatelor și nebuniilor lor, pe când bieții copilași n'au nici o vină. Ș'apoi unul mare se mai resemnează, se mai stăpânește, suferă mai puțin, pe când copilul n'are încă asemenea însușiri și de aceea suferința lui e sfâșietoare.

Deci în ajutorarea celor nenorociți, copiii trebuie să fie cei dintâi.

Iată pentru ce noi profesoarele vă necăjim și vă solicităm sprijinul mai mult ca pentru oamenii mari.

Apoi mai avem datorin să ajutăm pe copiii săraci și pentru că de obicei dintre aceștia se ridică oamenii mari care aduc foloase neprețuite lumii întregi.

Țin ca o datorie de onoare să vă aduc la cunoștință un fapt de o frumusețe morală deosebită, ce se petrec la școala noastră datorită elevelor și părinților mai cu stare.

Știm cu toții că cea mai grea suferință este *foamea*, de unde și vorba: „Goliciunea înconjoară; dar foamea dă deadreptul“. Intre elevele noastre sunt multe care sufăr amar și din pricina foamei. Am căutat dar să le venim în ajutor și în această direcție, făcând apel prin chiar colegele lor, la inimile caritabile ale părinților și altor persoane milostive. Ținem să asociem la orice faptă bună în primul loc pe elevele noastre pentru a le desvolta sentimentele de milă și de dragoste către aproapele. Fiecare clasă își are binefăcătoarele ei care dau la amiază pâinea cea de toate zilele colegelor lor lipsite. În numele colegelor mele, a părinților și elevelor sărace aduc cele mai calde mulțumiri atât părinților cât și elevelor binefăcătoare.

Căminul învățătorilor.

Se știe, cred, de aproape toți colegii din județ, că la Piatra-N. s'a pus bazele unui modest cămin care, într'o bună măsură, satisface pe deoparte voința învățătorimii, iar pe de altă parte nevoile urgente ale acelor cari au interese o zi — două în capitala județului. Ideia a fost pornită mai de mult, când, prin stăruința d-lui Leon Mrejeriu, președintele asociației, s'a și obținut un prim ajutor pentru local, care azi s'a ridicat la frumoasa sumă de 400.000 lei, ce se găsește la banca învățătorilor.

Căminul funcționează de 3 ani și pentru înzestrarea lui, așa cât s'a putut face, subsemnatul am avut și de pățimit de pe urma unora cari prea puțin se gândiau la interesele unui corp și prea mult aveau grija mea. Ba, într'o vreme, atâta rău producea existența lui, că n'a fost cruțat de o crudă bejanie: fără posibilitate de a i se plăti chiria celor două camere, a fost pur și simplu zvârlit în drum. A trebuit să abuzez de ospitalitatea unui vrednic director de școală primară — d-l Eugen Mitru — ca să poată fi adăpostit într'o cameră din atenansele școlii, iar în timpul vacanței mari să poată fi instalat chiar în salele de clasă ale școlii. Această peregrinare, a avut ca urmare deteriorarea unora din mobile și chiar pierderi din micul inventar

cu care fusese înzestrat tot din contribuția indirectă a învățătorilor (din cei 10 lei ce se rețineau la statele de salar). În sfârșit de aproape un an, căminul a fost luat în administrarea colegilor Găburereanu și Avadanei. Nimeni nu mai purta grijă de el.

Chiar eu am fost scârbit de cele petrecute și în ultima vreme m'am desinteresat. Azi căminul este instalat în același local cu banca, iar asociația s'a oferit să plătească chiria pentru cele două camere folosite de el. S'a pus în rânduială și în funcțiune în condițiuni bune. Ba acum a fost îmbunătățit simțitor. Și cine credeți că l-a luat în ocrotirea sa? Să nu vă mirați că tocmai revista noastră este aceia care de azi încolo va purta grijă și de acest cămin. Și iată cum: din rata 1 a abonamentelor, încaste prin bunavoința delegaților însărcinați cu plata salariilor și prin dragostea cu care au răspuns colegii noștri, a rezultat o sumă cu care s'a asigurat existența revistei pe jumătate de an, iar cu restul s'a îmbunătățit într'o măsură destul de simțitoare zestrea căminului nostru. Astfel, s'au procurat: 2 plapome, 8 cerșafuri, dosuri de pernă. Deosebit s'a aprovizionat cu 6 m³ lemne de foc și tăiatul lor.

S'a mai comandat și două saltele. Se speră ca la altă încasare, să se completeze toată lenjeria și poate încă 1 — 2 paturi. Iată cum dintr'un gând bun, au putut fi servite două interese de-ale corpului didactic primar. Este locul dar să atragem atenția celor câțiva camarazi și mai cu seamă camarade, că respingerea revistei noastre n'a fost numai o jignire adusă nouă, celor de aici, ci întregului corp didactic al județului.

Și iarăși este locul să spun că nu întotdeauna cei ce se bat cu pumnul în piept la adunările noastre și se erijează în apărători, sunt în același timp și binevoitorii și susținătorii intereselor noastre.

Bine ar fi ca lumea să-i cunoască și să-i știe și pe aceștia, dar dintr'un spirit de condescendență față de solidaritatea ce trebuie să existe în corpul nostru, precum și din datorie ce o avem aci, la revistă, de a păstra și secretul corespondenței, nu putem face nicio personalitate, deși mereu suntem întrebați cine sunt aceia.

Pe noi ne interesează bunul mers atât al revistei cât — de-aici încolo — și al căminului nostru. Ori, acesta s'a asigurat și aceasta o datorim numai colegilor cari ne-au înțeles. Și așa de bine ne-au înțeles, încât chiar și celor ce nu le trimisem revista, ne-au achitat abonamentul și ne-au cerut să i-o trimitem,

Și fiindcă asupra căminului, mulți colegi ne întrebă de ce nu se porcede la clădirea unui local, le răspund aci că am intervenit și am cerut insistent d-lor Leon Mrejeriu și Calistrat Scutărescu ca în primavara ce vine să se înceapă localul mult dorit cu suma ce se află depusă la bancă, cu ajutoarele ce se speră că se vor mai obține și cu contribuția noastră a tuturor. Sperăm cu toți că prin situația ce ocupă reprezentanții asociației noastre, nu se poate ca măcar acum să ne vedem visul cu ochii. Și este timpul să-l vedem împlinit.

CONST. LUCHIAN

Șezătorile, mijloc de întărirea unității sufletești și forței morale a neamului nostru

Nu uitați că mai mult decât ori-ce, caracterele hotărăsc soarta popoarelor și că forța morală ne scapă de învingere și nimicire.

Regele Carol I

Răsboiul mondial nu s'ar fi terminat dacă n'ar fi fost frântă rezistența morală a națiunilor învinse. Armatele, față de pregătirea războinică ce o aveau, ar fi mai dus multă vreme lupta, dar slăbise tăria morală.—Un mare bărbat de stat a zis: „La 1870 învățătorul german, a învins pe cel francez, care la rândul său și-a revanșat la 1914-1919.—Cine activează, pregătind zi cu zi, an cu an și generație cu generație, idealul unei națiuni? Învățătorul.—Elanul ostașilor Români, pentru realizarea idealului național, de cine le a fost picurat în suflet ceas cu ceas și an de an. Fără de acest crez național, n'am fi înscris în istoria noastră glorie ce ne-au ridicat atât de sus în fața lumii. Oricât de smerit ar fi învățătorul în fața oamenilor zilei, el este mare prin chemarea sa, el este în slujba națiunii, în slujba omenirii, căreia i întinde cea mai sinceră și binevoitoare mână (D. Teodosiu). Știm că o dorință îndeplinită chiamă altă dorință iar un ideal odată ajuns, naște alt ideal.

Idealul nostru de azi: „Unitatea sufletească și fortificarea forței morale a tuturor românilor“. Care sunt dușmanii acestui ideal și care este atitudinea dascălului român în special cel rural ?

1. Diferitele curente și agenți subminatori ai forței morale.
2. Analfabetismul cu toată escorta.
3. Neîncrederea și ignorarea specificului și creațiunii românești.

4. Regionalismul și învrăjbirea politică.

Viața ospitalieră, curată și tichnită a satelor noastre, este astăzi frământată și amețită de anumite curente și anumiți agenți speculatori ai nevoilor de după război. Belșugul ca și foametea au adus întotdeauna un dezechilibru moral. Orgiile și belșugul cetății Roma au dus la distrugerea ei, după cum în strigăte de „vrem pâine“ poporul francez, asalta porțile palatului regal.

Astăzi, ne găsim în fața unui stupid paradox: pe lângă magaziiile din marile porturi, arhipline cu alimente, ce au fost aruncate în apele mărilor, pentru a face loc altei recolte, zăceau lichniți de foame mii de șomeuri, mii de suflete revoltate.

Și la noi criza economică a creat criza morală, teren propriu agenților de care am vorbit: sectele religioase, comunismul, nerespectul de legi și autorități, scăderea simțului patriotic, neîncrederea în tot ce e românesc, învrăjbirea politică, care a angajat toată viața noastră, furând oamenii de la locul lor, de unde aveau vocațiune. Astfel: scriitori, istorici, profesori, învățători, preoți, medici, industriași și comercianți, vrăjiți de mirajul unui loc de deputat, subsecretar ori ministru, au văduvit știința, școala, biserica, comerțul și industria, colindând satele, întrebuițându-și toată genialitatea lor, în a otrăvi viața liniștită a satelor ...destul de sdruncinată de groasnică epopee a războiului, în a sădi pe nesimțite neîncredere în aproapele, arătându-se unii pe alții ca dușmani ai sătenilor.

În sec. IV s'au închis 100 de savanți în Palatul Muzeului din Alexandria, unde se găsea minunata bibliotecă de 700.000 volume (o adevărată minune pe acea vreme, când nu exista tiparul) adunate din toată lumea, statul dându-le mâncare, îmbrăcăminte, tot felul de aparate și instrumente, grădini botanice și zoologice, cerneală și hârtie, ca să lucreze pentru știință și omenire. Oare la noi n'ar trebui treziți la realitate toate capacitățile neamului, care închizându-se în „Palatul regenerării“ să lucreze pentru neamul românesc?

În această atmosferă bietul dascăl trebuie să lupte pentru unirea sufletească și întărirea morală a neamului.

Românul nostru a simțit și simte nevoia de a se aduna și sfătui asupra nevoilor lui. În timpurile vechi se adunau în zile

de sărbătoare la umbra vreunui copac stufos, în jurul „moșului“ sfătos, ascultându-i sfaturile pline de pilde și înțelepciune. Șezătorile de azi, dacă sunt bine conduse și cu programe variate, pe lângă partea distractivă ce o formează: cântul, poezia și teatrul, să se strecoare și una sau 2 conferințe educative, dându-se îndreptări morale, asupra ținerei de cuvânt, respectul libertății și drepturile altora, muncă, supunere la legi și autorități, spiritul de solidaritate la fapte bune, ordinea și disciplina, mândria națională.

Piese de teatru în special atrag, pe toți sătenii. Așa s'a făcut la cele peste 60 șezători ce s'au dat la Căminul „Principele Nicolae“ din Broșteni. Rezultatul: când se anunță șezătoare, care de obicei se face odată ori de 2 ori pe lună, sala este neîncăpătoare, pentru sătenii din toate satele vecine.

Aici, trebuie să-și afirme învățătorul personalitatea lui, în slujba unirii sufletești și întărirea forței morale a neamului.

Biblioteca este dulapul în rafturile căruia se îmagazinează toată gândirea și experiența omenirii. Problema viabilității bibliotecii, această hrană sufletească, este în legătură cu: gustul de citit, cultul și selecționarea cărții. Se citește în sala de lectură ori acasă. La Broșteni s'au experimentat aceste 2 sisteme, dovedindu-se mai bun sistemul cetirei acasă, dându-se copiilor cărțile pentru părinți, ori chiar direct părinților. Cu prilejul șezătorilor se stimulau cei mai frecvenți cetitori prin diferite premii ori atenții: Preferăm o carte cetită, care să trăiască 10 ani, decât una necetită care să trăiască 100 ani. — Gradul de civilizație a unui popor se măsoară și după numărul cetitorilor și bibliotecilor. —

Muzeul etnografic, unde se păstrează toate mărturiile trecutului trebuie să ia ființă la fiecare școală. Incepând de la opaițul, la lumina căruia s'a țesut întreg firul istoriei noastre, fluerul, buciul și cimpoiul, la sunetul cărora se înflăcărau plăeșii lui Ștefan, toate trebuiesc strânse cu sfințenie la școală, pentru toate să avem un deosebit cult. Sunt sate cu 4–5 învățători, ude odată în an, cu ocazia Cercului Cultural, sătenii sunt adunați la școală, unde li se ține o conferință, asistă la o piesă de teatru. Restul vremei și dascălii și sătenii se ocupă de alte chestiuni. Încă un punct care trebuie introdus în programele șezătorilor este „Informațiuni“.

Sătenii nu cetesc cele ce se petrec în lume, aud și sunt informați greșit, tendențios, pentru a creea un anumit curent dăunător sănătății noastre morale. Învățătorul, ca cel ce cetește

și interpretează just, are obligația ca la aceste șezători, ce ar trebui să se țină odată pe lună la fiecare școală, la acest punct „Informațiuni“ va arăta satului ce se petrece în țară și lume, dărâmand știrile tendențioase.

Sunt atâtea piese morale, patriotice ușor de executat, fără de decoruri complicate, ce ar putea fi jucate cu copii de școală și cu adulții, care s'au dovedit că știu să mânuiască tot așa de bine jocul în scenă, ca și cârma plutii ori coasa.

AUREL BACIU
BROȘTENI

Care sunt pedicile obligativității învățământului primar, de nu poate da roadele așteptate ?

Legea învățământului primar cu 7 clase, o cred foarte bună în intenția legiuitorilor, începând cu D-l Ministru D-r. Angelescu, dar foarte dificilă în aplicarea ei, din cauze care poate unele au fost prevăzute, dar s'a sperat că vor fi ameliorate cu timpul, cât și din acelea care n'au putut fi prevăzute.

Acelea prevăzute se referă la firea poporului nostru, care e foarte tradiționalist și orice schimbare în evoluția lui, nu se poate face deodată, ci pe încetul, potrivit-i-se zicătoarea că „natura nu face salturi“. Apoi starea de analfabetism a populației noastre, în special dela sate, a făcut să fie aplicată într'un tereu neprielnic, ca o plantă exotică, ce trebuie aclimatizată și nesimțindu-i-se lipsa, lipsesc și înrijirile delicate ce i se cer.

Prin urmare aici nu e vorba de embrionul sufletesc al copiilor poporului nostru, care posedă cele mai alese însușiri de dezvoltare culturală, ci de mentalitatea părinților lor, mai ales dela sate, care sunt obligați prin lege să-și trimită copiii la școală. Aici intervine însuși baza de susținere a ei și odată cu ea și un fapt neprevăzut: În anul 1924 când a fost votată legea școlară, nu se știa că peste câțiva ani va veni criza economică, care are acum repercusiuni dureroase și asupra învățământului; Se știe de noi toți, câtă muncă a depus regretatul ministru Sp. Haret, împreună cu acea generație de învățători eroi, atât în timp de pace cât și în războiu, pentru îmbunătățirea stării materiale a sătenilor prin bănci și cooperative, socotind aceasta ca pedestalul de ridicare a stării lor culturale. Acum s'a pierdut și acest mijloc, însuși aceste instituții deviind dela scopul pentru care au fost create, iar săteanul rămâne să treacă prin aceste timpuri ca la barajul de artilerie: „fiecare pe seama lui“. E natural deci ca el să-și numere copiii și să vadă pentru care muncă poate fi folosit fiecare, așa fel, încât să-i aducă un spor în casă.

Școala îi apare ca un lux pentru cei bogați, iar cheltuelile cerute de ea cu îmbrăcămintea și cărțile ca o povară.

Legea însă se cere aplicată, fiind însuflețiti de ideea că binele trebuie

făcut cu deasila, trecând peste toate considerentele potrivnice enumerate, de ordin sufletesc și economic.

Dar și aici intervine ceva, care ne urmărește ca umbra pe Hamlet: Învățătorul prin rolul lui social, trebuie să fie întotdeauna prietenul poporului în mijlocul căruia trăiește și cu care trebuie să aibă o afinitate sufletească; Rolul lui e asemănător cu al preotului, care trebuie să procedeze în toate acțiunile lor cu duhul blândetei, intitulându-se amândoi apostoli; (mai ales când nu primesc salarul). Totuși dacă această atitudine nu prinde, din cauzele arătate, ajungem vrând, nevrând, la amenzile școlare. Atunci legătura sufletească între învățători și părinți e ruptă și deci conlucrarea școlii cu a familiei rămâne un simplu deziderat. În cazul acesta, săteanul nu vede binele ce-l urmărim pentru copilul lui în viitor, ci răul din prezent; În mintea lui ne aseamănă cu alți slujbași care au nevoie să intimideze în exercițiul funcției lor, cum ar fi jandarmul sau perceptorul care caută să-i ia pâinea dela gură.

Să zicem că am trecut și peste aceste piedici, am aplicat legea, că doar nu suntem de capul nostru, obsedați de gândul împlinirii datoriei, cu orice sacrificii; S'ar părea că trebuie să răsufliăm ușurați, păzindu-ne să nu prea înserăm seara pe drumuri și cu ușa cercată de 2—3 ori înainte de a ne culca, începem să ne socotim un fel de eroi!

Copiii încep a veni la școală și uitând toate necazurile, căutăm să ne punem pe muncă;

Dar credeți că suntem lăsați în pace?

La centru a mers vestea că oamenii nu sunt mulțumiți cu regimul dela putere, din cauza amenzilor școlare și de frică să nu-i scadă popularitatea, se și înființează în sate reprezentanții politicianismului. În câteva minute ele sunt spulberate, iar învățătorul în zadar caută legea care să-i mai spună ce are de făcut după aceasta.

Și astfel se explică de ce de câțiva ani încoace, școala primară nu-și mai poate da procentul ei de absolvenți, căci toate seriile ei se potrivesc cu acei copii ce sunt născuți înainte de vreme. Dacă la aceste cauze de ordin social, se mai adăupă și altele de ordin administrativ, ca localuri de școli neîncăpătoare și întreținute rău din cauza lipsei de fonduri la Comitetele școlare, precum și acele strict profesionale, în legătură cu programa, învățătorul și școlarul, apoi înțelegem de ce școala primară nu-și poate ajunge deocamdată scopul pentru care a fost creiată și aceasta nu din vina noastră, a corpului didactic.

Societatea românească, viitorul neamului are nevoie de oameni formați complet, iar nu de neisprăviții școlii primare.

Cel puțin, după vechea lege a învățământului, acesta era contractat în cele 4 clase primare, dar acum el fiind mai însăilat și concentrat în clasele cursului complimentar, copilul rămâne lipsit de toate cunoștințele mai principale prin retragerea lui.

Remediile rezultă din însăși înșiruirea cauzelor și dacă va fi nevoie de modesta mea părere, le voi expune în viitor.

Până atunci, cu durere se pune întrebarea: Unde vom ajunge dacă vom merge tot pe această cale?

GH. SAVINESCU, învățător
Crăcăoani-Neamț

Cercurile Culturale.

Reușita oricărei activități omenești, presupune statornicie, stăruință îndelungă în cadrul unui program de activare. Mai ales în domeniul activității culturale.

Cultură nu se poate căpăta, sau difuza, schimbând mereu metodele, primind orice învoire ca bună, fără controlul riguros în fața rezultatelor trecutului și mai ales nu se pot pune bazele unui cerc de activitate culturală, fără să se țină seama de elementele componente ale aceluia cerc.

In cazul de față învățătorii.

Interesant nu sunt numărul de ședințe, de conferințe sau lecții. Ci rezultatele și concluziile. Și oricare cerc învățătoresc ajunge, la sfârșitul unui an de activitate, la oarecari concluzii.

Concluzii, de cari, învățătorii își făgăduiesc să țină seama în viitor.

Toamna viitoare, alte grupări, alți tovarăși de muncă, alt popor. Alte observații și un șirag de potriveli până se cunosc învățătorii și știe fiecare ce poate. Adică la ce e bun fiecare: unul conferențiar public, altul intim, altul bun propunător de lecții.

Cu alte cuvinte, cercul suie până în vară piatra aproape de vârful muntelui și o scapă la vale. Pentruca la toamnă s'o ia din nou din vale, ca acel personaj mitic.

Deaceia socot că trebuie să se țină seamă la formarea cercurilor culturale de mai multă statornicie. Să se țină în seamă și dorințele învățătorilor la repartizarea școlilor. Pe baza statorniciei preconizate de aceste rânduri s'ar putea forma o tradiție, adică un depozit însemnat de rezultate ale activității — cultură adică — rezultate care vor sluji orientării învățătorilor, mai mult de cât toate sugestiile ce însoțesc programele cercurilor.

Cazurile, în care s'a ținut seama de această linie a continuității personalului cercurilor, nu pot fi o demonstrație contra acestor deziderate.

Invățător, Pr. C. COJOCARIU

Obiceiuri de crăciun.

INDIA. Deși creștinismul nu-i prea răspândit în India, totuși crăciunul se sărbătorește cu o pompă deosebită. Creștinii sosesc la biserică îmbrăcați în haine de culori frapante și împodobiti cu ghirlande de flori în jurul gâtului și pe brațe. Un grup maiestos de bătrâni intră în templu: ei reprezintă magii. Slavii urmează după ei, ținând deasupra magilor, baldachinul de purpură. Acum apare și sf. fecioară Maria, reprezentată prin cea mai frumoasă indiană din regiune. Costumul ei e minunat, iar atitudinea asemănătoare unei auguste regine. Este îmbrăcată cu o triplă mantie albă, ale cărei margini atârnă peste picioare, în formă de trenă.

Cu toată splendoarea costumului ei, ea se așează pe un coș cu paie, ținând pe brațe copilul Isus. Aceasta simbolizează f. bine amestecul grandoarei, cu umilința și răbdarea. Alături de ea, un indian îmbrăcat în bleu, cu musculatură puternică, ține locul dulgherului Iosif.

Asistența se apropie de sf. fecioară și ia câte un paiu din coșul cervesete de tron. Când slujba religioasă e terminată cu toții ies din templu și formează cortegiul. Mama și Copilul sunt așezați pe un car alegoric.

Procesiunea începe după slujba dela miezul nopții și, călătorind pe străzi, durează până în ziua mare.

Pe tot parcursul, mama aruncă mulțimii săculeți cu orez. Toată lumea e în veselie, iar strigătele se înalță —și se prelungesc tot mai departe. În sfârșit, cortegiul se înapoiază la templu, pentru a se continua cu solemnitățile din timpul zilei.

CANADA. Nici în Canada, nu lipsesc obiceiurile de Crăciun. Fete tinere și băeți se îmbracă în piei de animale și devin astfel bizoni, cerbi, capre sau urși.

Acest cortegiu are de scop să simbolizeze creațiunea, reprezentată prin animale diverse și mergând în căutarea Mesiei Salvator.

Din loc în loc convoiul se oprește și după ce scot strigăte animalelor respective, cântă cuplete ce termină prin anunțarea mult așteptatei mesia.

Locuitorii orașului sau satului apar la fereastră sau în pragul casei, ori fac cerc în jurul personajilor îmbrăcate în piei de animale și ascultă melodiile cântate. Apoi cu toții se prind în joc, cântând și agitând în sus lanternele.

În sfârșit încetează, pentru ca la o sută—două de metri, reprezentația să înceapă din nou.

ITALIA. Iată un crăciun nu cu frig și zăpadă, ci cu flori și iarbă verde : este crăciunul din Italia. Grupuri de mascați, împodobiți cu pene, flori și galoane, parcurg pe străzi. Comandantul învârtind maiestos în mână un buzdugan frumos armat, conduce mișcarea grupului ce bate din tobe, țipă din tromboane, cântă din vioară și clarinete.

Larma devine asurzitoare când convoiul ajunge în fața unei prăvălii asortate și frumos împodobite, grație unei frumoase crâșmărițe, cu ochii de diamant.

Comandantul ridică în sus bastonul său triumfal și dansând în ritmul infernal al muzicii, deodată îi cântă un cuplet de circumstanță, cam în felul următor : „Frumoasă era Madona“.

Maria, mama divină a copilului Isus, dar tu —adresându-se ei— regină —distribuitoare a acestor bunătăți de paradis, tu ești deasemenea frumoasă și pentru dragostea ta, frumoasă negustoriță, noi vom face toate eforturile, cu riscul de a crăpa, pentru a primi și mânca toate bunătățile ce ne veți oferi. Nu te mulțumi deci numai de a desmerda inima noastră cu lumina fierbinte a ochilor tăi și dulcețea surâsului tău ; oferă-ne câteceva din bunătățile pe care le-ai expus privirilor noastre lacome, căci altfel noi vom sparge totul în calea noastră ! “

Și crâșmărița oferă fiecăruia câte ceva bun, exceptând pe comandant, ca să fie spirituală. Iată o scenă —veselă— de crăciun neapoletan, nu pe ger și zăpadă, ci pe verdețură și flori.

RUSIA. (Superstiții). Când se apropie miezul nopții crăciunului toți membrii familiei se adună în cerc în mijlocul camerei având fiecare în fața lui, jos, o farfurioară cu grăunțe. Se aduce cocoșul din poiată și se plasează în mijloc ; dela farfuria celui care va mânca întâiu, acela se va căsători primul. Se încearcă apoi sorții pentru al doilea și așa mai departe. A doua zi,

fetele îmbrăcate în haine de sărbătoare, se adună în casa celui mai bătrân din sat. Se așează la rând pe scaune, își acoperă fața cu o pânză albă și așteaptă cu nerăbdare hotărârea sorților.

Vin apoi candidații la însurătoare, care trebuie să ridice la întâmplare voalul de pe capul unei fete. Pe care a descoperit-o, pe aceea o va lua în căsătorie.

Desigur că vin în ajutor detaliile de îmbrăcăminte și toate măsurile de precauție sunt luate de înainte între fată —și băiat, încât cavalerul se apropie tocmai de persoana pe care deja cu mult înainte puseseră ochii, fără a greși vreodată, — căci asta ar constitui semn rău și motiv de ruperea relațiilor.

Astfel, fiecare are impresia că în ziua aceea destinul aprobă decizia tinerilor și ratifică alegerea făcută.

Tatăl fetei nu mai așteaptă decât această circumstanță solemnă pentru a promite fica sa, tânărului preferat.

În sfârșit fiecare fată adăpostește sub voalul alb pe tânărul ales și așezați în fața șefului familiei, aceasta încredințează inelul de logodnă, perechiile amoroase.

Institutor, I. D. TOMULESCU

După „Journal des voyages“
Noel 1913.

INFORMAȚIUNI

1. În ziua de 9 Decembrie a avut loc la școala din Farcașa, de sub conducerea d-lui D. Popovici, o frumoasă șezătoare populară pregătită de d-na învățătoare Teodora Popovici și de d-l. înv. V. Lămătic. Pe lângă recitări și coruri, s'a jucat și piesa „Două surde“ de Fl. Cristescu.

2. Relevăm cu multă admirație —mai ales în aceste timpuri cu un pronunțat spirit materialist— opera de ajutorare a copiilor săraci dela școlile primare din orașul Piatra-N., datorită unui comitet de bune doamne, în frunte cu d-nele Natalia Cuza și Eugenia Mrejeriu.

3. Inaugurarea unui număr de 9 școli primare terminate, ce trebuia să aipă loc în ziua de 16 Decembrie în prezența d-lui Ministru al Instrucțiunii Dr. C. Angelescu, a fost amânată deocamdată pela sfârșitul lunii Ianuarie 1935. Se crede însă că va mai suferi o nouă amânare, pentru a se termina și alte școli, cari au rămas cu puține lucrări de făcut.

4. Învățătorul Const. Mercore din satul Pocoleni—Baia (4 Km. de Fălticeni) posedă o foarte frumoasă pepinieră de pomi roditori, aclimatizați regiunii noastre și din soiurile românești: viești, crețești, domnești, pătule, etc., cum și din cele străine. Se procură fie direct dela pepinieră, fie prin poștă, cu prețul de 7 lei bucata.

Recomandăm cu căldură colegilor de a-și procura dela acest inimos pomicultor, pomi pentru livezile școlilor și ale lor proprii.

5. Din lipsă de spațiu, am amânat în numărul viitor publicarea unei interesante lecții practice a d-nei institutoare Maria Dimitriev, precum și articolele d-lor Stamate și Sândulescu.

POȘTA REDACȚIEI.

1. Mulțumim din inimă tuturor celor 400 de colegi din județ, abonați la revista „Apostolul” pentru dragostea cu care au răspuns apelului nostru de a ne achita rata I a abonamentului. În afară de câțiva colegi cari — nu se știe cum — au rămas neachitați, precum și întreaga circumscripție Buhuș, dela care n'am primit suma dela delegații ce-au încasat salariile pe Noembrie și Decembrie, dela toți ceilalți am primit rata I.

Mulțumim tuturor delegaților cari ne-au înlesnit încasarea acestor abonamente prin vărsarea directă a sumelor și-i rugăm ca și pe viitor să ne servească tot așa.

Rugăm însă pe colegii din circ. Buhuș să deseneze ei pe cineva cari să încaseze abonamentul și să ni-l verse la timp, căci ceilalți de până acum, cu toată rugămintea verbală ce li s'a făcut, s'au eschivat să ne facă acest serviciu.

2. Cu prilejul anului nou 1935, urăm colegilor noștri abonați, sănătate, viață lungă și realizarea gândurilor bune. Recunoașterea celor mai multe drepturi ale corpului didactic, în anul trecut, să ne dea speranțe ca și în anul 1935, conducătorii supremi ai învățământului și ai treburilor publice, vor fi călăuziți de aceleași sentimente frumoase, izvorâte din necesitatea de a avea o învățătorime asigurată de existența zilnică și însuflețită de misiunea ce o are de îndeplinit în păturile poporului dela sate și orașe.

În ce ne privește pe noi, cei dela „Apostolul” ne punem la dispoziție slabele și modestele noastre puteri, pentru a contribui la ideea de ridicare a corpului didactic primar.

Pentru „Apostolul” anul 1935 s'a arătat dela început a fi de bun augur.

3. Unii din colegii abonați ne scriu că n'au primit No. 2 al revistei.

Noi le facem cunoscut că tuturor aceluia dela care s'a reținut abonamentul, li s'a expediat revista No. 2. (No. 1 a fost epuizată). Rugăm pe acei colegi, cari n'au primit acest număr, să cerceteze la poștă ori la factori poștali, iar la numerile viitoare să facă acest lucru, îndată ce află că ceilalți abonați au primit revista.

4. În chestia „albumului înv. din jud. Neamț” despre care am scris în numărul trecut, facem cunoscut colegilor că dăm și noi concurs la realizarea lui.

În acest scop îndemnăm să se trimită fotografiile (mărimea mică) precum și o scurtă biografie, direct d-lui Victor Săndulescu, înv. Grumăzești, inițiatorul acestei lucrări. Nu mai este nevoie de comitet — așa cum ne scrie d-l V. S. — ci d-sa., împreună cu un coleg de acolo, să se ocupe de lucrare.

Pentru noi comitetele nu fac decât boclucuri și dau ocazie unora din colegi să creadă cineștie ce lucruri și să provoace adunări generale, scandaluri etc.

5. D-lui M. D. Ghindăoani.

Articolul ce ni l-ați trimis, deși descrie realitatea, nu putem să-l publicăm, căci ar însemna să ne angajăm la polemici. Era bine să nu fi făcut personalități.

Suntem și noi de acord ca memoriul despre care vorbiți, să se întocmească și să se înmâneze d-lui Ministru al Instrucțiunii.

6. La căminul învățătorilor se simte mare lipsă de două perine mari. Facem un călduros apel colegelor noastre să ne doneze aceste obiecte, care nu se pot procura din comerț.

NOU! NOU!

A apărut în editura „Cugetarea“ ultima noutate, romanul

„CII ȘAPTE FRAȚI SIAMEZI“

de T. C. STAN

scris de un talentat tânăr, care se afirmă chiar dela început un scriitor viguros. Cartea este interesantă prin realismul ei. Din ea se desprinde un ropot de idealism și o țâșnire viguroasă de energie. Viața este o bătălie. Toți eroii din romanul lui T. C. Stan luptă la olaltă cu facultățile lor sufletești și fizice, cu destinul, cu mediul și cu iluziile.

Este romanul generației tinere și autorul, prin fineța scrierii, a aluziilor ce le face, deschide ochii conducătorilor țării și îndrumătorilor tineretului. Se poate vedea acolo defectul școlii de azi, care nu pregătește tineretul pentru lupta în viață. Autorul este bine cunoscut, fiind originar din județul nostru, fiul d-lui inspector g-ral C. Stan, fost institutor—director în Tg. Neamț.

CARTEA SE VINDE LA TOATE LIBRĂRIILE

Se primește colaborarea oricărui membru al corpului didactic primar sau secundar, precum și a persoanelor ce sprijină cultura și învățământul primar. Subiectele tratate vor fi în sensul programului anunțat. Articolele vor fi scrise citeț, pe o singură pagină, în mărimea de $\frac{1}{4}$ coală.

Pentru a se putea publica articolele într'un singur număr al revistei, nu vor fi mai lungi de 4—5 fețe. Recenziile vor fi reduse la 2 pagini. Articolele nesemnate, nu se publică.

Manuscrisele republicate nu vor fi înapoiate. Articolele pentru publicat, se vor trimite până la 20 ale lunii.

Comitetul de conducere al revistei, își ia angajamentul că va scoate revista un an, oricare ar fi riscurile.

Apelează însă la concursul colegilor înțelegători.

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA REVISTEI „APOSTOLUL“

C. Luchian, revizoratul școlar, Piatra-N.

La această adresă se vor trimite schimbul de reviste, cărți, manuscrisele, recenziile, precum și orice corespondență referitoare la redacția și administrația revistei.